

DISCUSSIEKWESTIES

Op 18 en 19 November j.l. heeft de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen een vergadering gehouden, die zeer druk bezocht was; een geanimeerd verloop had en waar ongetwijfeld een belangrijk programma is afgewerkt. Zoodat men verwachten kan dat de overgrootste meerderheid van de op die vergadering aanwezige leden met een gevoel van bevrediging Utrecht na afloop verlaten hebben.

Nu bereikt ons echter uit Vlissingen een schrijven, waarin geprotesteerd wordt tegen de wijze waarop een der inleiders gemeend heeft twee vragen te moeten beantwoorden, hem bij de discussie gesteld en waarvoor plaatsruimte in dit Tijdschrift wordt verzocht.

Wij willen gaarne bekennen een oogenblik in dubio te hebben gestaan of wij aan dat verzoek konden voldoen, primo, omdat de kwestie eigenlijk meer thuis behoort in de Vereeniging zelve en secundo, omdat de toon niet zoo is, als wij die gaarne hooren. Wanneer Coll. Stehouwer begint met te constateeren dat hij scherp verzet zou aantekenen tegen den toon die over het algemeen op tandheelkundige vergaderingen heerscht, wanneer niet de heer Coebergh dit al gedaan had, dan mag men van hem in de eerste plaats verwachten dat hij — ook in geschrifte — ervoor zal zorgen dat gene „onmatige geprikkeldheid” een onnoodige scherpte brengt in kwesties die op zichzelf juist kunnen zijn, waardoor de toon afbreuk doet aan de waarde der argumenten!

Edoch wij zullen hem hieronder aan het woord laten, opdat hij de gelegenheid krijgt zijn overkropt gemoed te ontlasten en ook omdat hiermede een zaak is aangeroerd, die in hare algemeenheid toevalligerwijze ook ons op diezelfde vergade-

ring getroffen heeft — zij het dan ook op andere wijze. Hier volgt dan allereerst bovenbedoeld schrijven:

Geachte heer Hoofdredacteur,

De toon, die over 't algemeen op tandheelkundige vergaderingen heerscht, is door oud-lector Coebergh bij zijn aanvaarding van het voorzitterschap van het Tandheelkundig Genootschap op gemoedelijke wijze besproken — en afgekeurd.

Ware dit niet het geval, dan zou ik niet nalaten over de onmatige geprikkeldheid van sommige woordvoerders hier een — zoo mogelijk — scherp verzet aan te teekenen. Ik zal nu volstaan met het uiten van de meening, dat men over 't algemeen in een opmerking — vooral van een jongere collega — geen twijfel aan eigen kennis of capaciteiten behoort te zien —; doet men dit wel, dan is die kennis of capaciteit waarschijnlijk weinig zaaks.

Op de laatst gehouden vergadering van de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen hield de heer L. M. Willemse een inleiding over de anaesthesie van boven- en onderkaak.

Na de korte weergave van Prof. Sicher's boek stelde ik den inleider twee vragen:

10. Misschien kan coll. Willemse mij inlichten over de werking van apotesine in physiologische saline-oplossing. Ik heb hierover een artikel gelezen, waarvan de schrijver beweert in een groot aantal gevallen *geen enkel* geval van napijn te hebben waargenomen.

20. Gij hebt medegedeeld dat Prof. Sicher de gewone locaal-anaesthesie, plexus anaesthesie wil noemen. Zoudt gij niet denken, dat, waar in de medische spreektaal onder *plexus-anaesthesie* verstaan wordt een *meer uitgebreiden vorm* van geleidings-anaesthesie (b.v. het gevoelloos maken van geheel een arm door de zenuw te treffen vóór of op de plaats van zijn hoofdvertakking), deze naamsverandering verwarrend zou kunnen werken?

Op deze vragen kreeg ik tot mijn niet geringe verbazing ten antwoord:

Ad 1. Erkennende, dat ik van apotesine niet gehoord heb, heb ik het dus ook niet geprobeerd. Bovendien komen er telkens nieuwe injectievlloeistoffen aan de markt, en hield ik vroeger daarvan een lijst, het papier is *te duur* geworden, dan dat ik daar nog langer mee zou doorgaan.

Ad 2. Boven en behalve het feit, dat bij localanaesthesie een kleine plexusdentalis wordt getroffen, waardoor de naam juist is (?? Steh.), zou ik het maar gerust aan Prof. Sicher overlaten een zaak een naam te geven. Deze is één van de eerste anatomen van Weenen en weet heusch wel wat hij zegt.

Mijnheer de Hoofdredacteur!

Op dit moment verliet ik de vergadering. Onder protest? zult gij vragen. Neen! Omdat ik naar de trein moest, zoodat ik de gelegenheid miste een repliek aan te vragen. Het is uit dien hoofde, dat ik de vrijheid neem U hier eenige ruimte te verzoeken.

Ik zou dan willen constateeren, dat iemand, die een wetenschappelijke lezing houdt, zich voor een antwoord als wat mij gewerd in zake de vloeistof apotesine, heeft te hoeden.

Het druischt in tegen alle voorzichtigheid, die men in wetenschap tegenover een zaak, die men nog niet kent, heeft in acht te nemen en geeft blijk van een eenzijdigheid, die slechts en — zoo mogelijk — altijd meer let op het etiket (de klinkende naam) dan op de zaak waarover het gaat — getuige ook het antwoord ad 2.

Het is niemand minder geweest dan *Hector Treub* (en hier, geachte collega, bevind ik mij toevallig *in minstens* even goed gezelschap als dat van een anatoom), die reeds 20 jaren geleden den stijd heeft aangeboden tegen voortdurende en onnoodige naamsveranderingen, die constant van Duitsche zijde ingevoerd worden en waardoor verwarring ontstaat.

Wanneer iemand een boek meent te moeten schrijven over een reeds zóó bekende zaak als de anaesthesie en als hij daarin iets nieuws(?) wil mededeelen, dan kan het niet anders of hij moet vervallen in futiliteiten waarvoor een onbevooroordeeld lezer de schouders ophaalt — al heet de schrijver dan ook Sicher. In verband met de in de medicijnen gebruikelijke termen *blijft* het woord plexus-anaesthesie in de plaats van localanaesthesie niet alleen rieken naar interessant-doenerij, maar is het welbeschouwd baarljke nonsens.

Het bestaan van een plexus dentalis imponeert mij niets —: wat wij geven is een zuivere local-anaesthesie, waarbij die plexus geen doel is, maar een toevalligheid en ik zet het Sicher-Willemsse om *alleen* die plexus te treffen.

Ik zal hierover niet verder uitweiden, omdat iedereen, die in

de anatomie verder heeft gekeken dan zijn neus lang, of het hoofd des menschen groot is van de juistheid mijner opmerking zal doordrongen zijn.

Maar ik wil er *nog eens* nadrukkelijk op wijzen, dat inleiders zich niet moesten laten verleiden een eenvoudige vraag of opmerking op te vatten alsof er aan *hun* of *hun leermeesters'* kennis getwijfeld werd. Het is geen schande iets niet te weten en niemand verwacht dat iemand alles weet, maar het is wèl schande een *houding* aan te nemen tegenover iets wat *even* valt buiten het toevallig voor de gelegenheid bestudeerde.

Met vriendelijken dank voor de verleende plaatsruimte blijf ik, mijnheer de Hoofdredacteur,

Uw oplettende

A. STEHOUWER.

Vlissingen, 25 Nov. 1921.

Wat de eerste grief van den oplettenden inzender betreft, komt het ons voor, dat deze misplaatst is. Hoewel (door de gelijktijdige demonstratie van Dr. Freund) niet in de gelegenheid geweest zijnde de geheele voordracht van Willemse bij te wonen, vermoeden wij dat de inleider niet alle locaal-anaesthetica behandeld kan hebben en was het dus alleszins verklaarbaar dat hij mededeelde Apotesine niet te kennen en tevens dat het hem niet meer mogelijk was alle nieuwe middelen op dit gebied bij te houden daar dit aantal legio is.

Uit deze mededeeling heeft Stehouwer zeer ten onrechte de conclusie getrokken dat de inleider daarmee dit middel als volkomen onbelangrijk ter zijde heeft geschoven, terwijl hij niets anders heeft gedaan dan de hem gedane vraag ontkennend beantwoord met een toevoeging waarin de oorzaak van die ontkenning te vinden was.

Dat hierin „onmatige geprikkeldheid” school (de uitdrukking is niet fraai) zal ook de inzender moeilijk kunnen volhouden.

Bij het tweede punt moet worden erkend dat het antwoord niet direct sloeg op de vraag en tevens dat het niet zeer bevredigend was; wij zijn het met den inzender eens dat even-

als ieder ander sterveling, ook de Weener Anatoom Sicher een minder gelukkige naam kan introduceeren; wellicht zal het den naar den trein gesnelde Vlissinger collega genoeg doen dat Dr. de Groot hem in deze is bijgevallen!

Dit neemt echter niet weg dat het ongetwijfeld het goede recht is van den inleider om op de hem gedane vraag het antwoord te geven dat hem goeddunkt en ook hier kunnen wij niet inzien dat daarmede blijk gegeven is van een „overmatige geprikkeldheid” en evenmin van „twijfel aan eigen kennis of capaciteiten”.

Waar nu verder de inzender in de door hem aangehaalde openingsrede van den voorzitter van het Ned. Tandheelkundig Genootschap heeft gelezen dat deze den toon die over het algemeen op tandheelkundige vergaderingen heerscht, heeft afgekeurd” is ons bij het nalezen van die rede (T. v. T. 1921 blz. 487) evenmin duidelijk geworden. Wij gelooven trouwens geen oogenblik dat het in de bedoeling van dien functionaris kan gelegen hebben iets dergelijks te zeggen, aangezien die toon „over het algemeen” niets te wenschen overlaat, integendeel gewoonlijk uiterst collegiaal en vriendschappelijk is. Dit is tenminste den indruk die ondergeteekende, die de afgelopen tien jaren de meeste van die vergaderingen heeft bijgewoond, daarvan heeft meegenomen, en of het juist zou zijn geweest wanneer de inzender — bij wien dit niet het geval is — daartegen scherp verzet zou hebben aangeteekend, valt te betwijfelen. Hij had echter uit diezelfde rede van den heer Coebergh iets kunnen aanhalen, waardoor de spijker beter op den kop zou zijn geslagen en wel de volgende zinsnede: „De voor- en tegenstanders van verschillende methodes zullen verzocht worden hunne op schrift gestelde zienswijzen elkaar ter inzage te geven, teneinde bij de openbare bespreking een vruchtbaren uitslag te verkrijgen.”

Hier ligt naar onze meening de kern van de kwestie, omdat „over het algemeen” de discussie die op een inleiding volgt, blijft beneden het peil van de gehouden voordracht. Dit vindt vnl. zijn oorzaak in het feit dat niemand die voordracht eerst

heeft kunnen bestudeeren, zijn indrukken gewoonlijk niet direct voldoende kan verwerken en derhalve of geen deel neemt aan de discussie of wel beleefdheidshalve den inleider een of meer vragen stelt. Of ook, dat iemand gaat toeluisteren in de meening dat het onderwerp zal worden behandeld in een door hem gedachte richting en dan na afloop van te voren overdachte vragen stelt, die dan veelal niet direct verband houden met de voordracht.

Dit euvel is internationaal en schijnt moeilijk te ondervangen en toch is het voor het succes van een vergadering van overwegend belang dat naar een goede oplossing wordt gezocht en die oplossing ligt in de richting als door Coebergh hierboven aangegeven en vroeger o.a. door ondergeteekende eveneens voorgestaan en een enkele maal toegepast.

Dat het geen regel geworden is, bepaalde personen als inleiders van de discussie aan te wijzen vindt zijn oorzaak in praktische moeilijkheden, die niet in een oogwenk zijn op te heffen.

Een veel gemaakte fout (ondergeteekende heeft dit in den laatsten tijd in het buitenland ook weer verscheidene malen meegemaakt) is het overvullen der programma's, waardoor er geen tijd is voor een behoorlijke discussie en waarbij de voorzitter in voortdurende angst leeft niet op tijd klaar te komen, sprekers te dupeeren etc. hetgeen allerminst bevorderlijk is voor een vruchtdragende bespreking. In ons land is in dit opzicht de laatste jaren ongetwijfeld al aanmerkelijk verbetering gekomen, geheel te omzeilen is ook deze moeilijkheid niet.

Echter is het zelfs bij voldoende tijd niet immer mogelijk de discussie op bovenbedoelde wijze in te leiden daar men van de sprekers vaak niet gedaan kan krijgen dat zij voldoende tijd van te voren hun arbeid ter inzage gereed hebben.

En hier ligt ongetwijfeld de voornaamste fout. Natuurlijk zijn er verzachtende omstandigheden te pleiten. De meeste sprekers moeten die voordrachten voorbereiden met opoffering

van veel van hun vrijen tijd, die gemeenlijk toch al schaarsch is en komen meestal kort voor de vergadering tot de ontdekking dat zij het tempo van hun arbeid nog moeten versnellen om op tijd klaar te zijn, weshalve er geen gelegenheid meer is, daar anderen van te voren nog kennis van te doen nemen.

Wil men hierin verbetering brengen, dan zal waarschijnlijk de eenige methode zijn, om de vergaderingen nòg vroeger voor te bereiden en de sprekers met den meesten aandrang te verzoeken op een bepaalden tijd hun voordracht in te zenden, tevens kan dan op die wijze vrij nauwkeurig de benooidigde tijd berekend worden, hetgeen eveneens aan de samenstelling der programma's zal ten goede komen.

Men zal zoodoende nòg hogere eischen stellen aan de bereidwilligheid van het toch al niet groote aantal personen die zich voor dit doel beschikbaar stellen, doch waar dit zonder twijfel voornamelijk ten goede komt aan de door hen gedane moeite en arbeid, moet dit systeem op den duur toch te verwezenlijken zijn. In Amerika bijvoorbeeld wordt het met succes gevolgd.

Wij achten dit middel een zoo groote verbetering voor het resultaat van de te houden voordrachten, het peil van de discussies en de animo van de vergadering, dat wij het nogmaals met nadruk aan de betreffende besturen in overweging geven!

N.

DE INTERNATIONALE TENTOONSTELLING OP HYGIËNISCH GEBIED TE AMSTERDAM

Helaas is, door ons op onverklaarbare wijze verkeerd verstrekte gegevens, het aantal bezoekers der Tentoonstelling in het vorig nummer op 60.000 gesteld. Het blijkt nu, dat de Tentoonstelling door rond *honderd en vijftig duizend menschen* bezocht is. Een dergelijk cijfer behoeft waarlijk geen nadere commentaren!

G. D. M.

